

Död amazon (1942) av Hjalmar Gullberg

Årskurs: Gymnasiet

Kurs: Svenska 1

Tema: Liv och död

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
1. Läsning av skönlitteratur och andra typer av texter.	Eleven kan läsa, reflektera över och göra enkla sammanfattningar av texter samt skriva egna texter som anknyter till det lästa.
2. Tolkning av litterära verk och deras teman.	Eleven kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande.
3. Diskussion och reflektion kring litteraturens betydelse.	I förberedda samtal och diskussioner, muntligt förmedla egna tankar och åsikter samt genomföra muntlig framställning inför en grupp.
4. Skriftlig produktion av olika texttyper.	Eleven kan skriva argumenterande text och andra typer av texter, som är sammanhängande och begripliga samt till viss del anpassade till syfte, mottagare och kommunikationssituation.

[Lgr22, Svenska, Åk. 1-3]

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till "Död amazon" (10 min)

- Presentera Hjalmar Gullberg som författare och hans betydelse i svensk litteratur.
- Sammanfatta handlingen och centrala teman i "Död amazon".
- Diskutera kortfattat vad som menas med liv och död i litteraturen.
- Förklara syftet med att analysera och tolka litterära verk.

2. Gruppdiskussioner (15 min)

- Dela in klassen i mindre grupper.
- Diskutera vilket intryck "Död amazon" ger av liv och död.
- Reflektera över hur dessa teman kan relateras till dagens samhälle.
- Sammanfatta gruppens diskussioner i helklass.

3. Textanalys (15 min)

- Gå igenom litterära begrepp som symbolik, metafor och tematisk analys.
- Analysera specifika avsnitt ur "Död amazon" med fokus på liv och död.
- Diskutera hur Gullberg använder språket för att förmedla sina budskap.

4. Skriftlig reflektion (10 min)

- Låt eleverna skriva en kort reflektion om hur "Död amazon" påverkar deras syn på liv och död.
- Betona vikten av att formulera sina tankar tydligt och sammanhängande.
- Samla in reflektionerna för att ge feedback vid nästa lektion.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Hjalmar Gullbergs författarskap.** Gullberg är en centralgestalt inom svensk litteratur och hans verk präglas av djup och reflektion kring livets stora frågor. Hans stil och teman har påverkat många efterföljande författare, och hans verk fortsätter att studeras i både skola och litteraturvetenskap.
- **Temat liv och död.** Liv och död är centrala teman i många litterära verk, och de ställer frågor om meningen med livet, existensens bräcklighet, och hur vi hanterar förlust. I "Död amazon" synliggörs dessa teman genom både handling och symbolik.
- **Litterär analys.** Att kunna analysera litterära texter är en viktig färdighet. Detta inkluderar att identifiera teman, symboler, karaktärsutveckling och språkbruk, och hur dessa aspekter bidrar till textens helhet.
- **Språkets funktion.** Gullbergs språk och stil är avgörande för hur liv och död framställs. Genom att undersöka hans val av ord och stil kan vi få djupare insikter i de underliggande budskapen.

- **Reflektion och diskussion.** Att diskutera litteratur och dela med sig av sina egna tankar och känslor är en viktig del av lärandeprocessen. Eleverna uppmuntras att uttrycka sina åsikter och lyssna på andras perspektiv.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Amazon	En mytologisk krigare av kvinnligt kön, oftast förknippad med styrka och mod.	Härstammar från grekiska "Amazones", vilket betyder "utan bröst".
Symbolik	Användning av symboler för att representera idéer eller koncept.	Från grekiska "symbolon", som betyder "tecken" eller "gemensamt".
Existens	Tillståndet att vara; livets verklighet och betydelse.	Från latin "existere", som betyder "att finnas till".
Metafor	En språklig bild där ett begrepp beskriver ett annat för att skapa djupare förståelse.	Från grekiska "metaphora", vilket betyder "överföring".
Reflektion	Tänkande och granskande av idéer, känslor och upplevelser.	Från latin "reflexio", som betyder "att böja tillbaka".

Diskussionsfrågor

- Hur påverkar din egen livserfarenhet din tolkning av liv och död i litteratur? Kan litteraturen ge oss nya perspektiv på dessa teman?
- Tänk på en gång när du har upplevt sorg eller förlust. Hur kan sådana erfarenheter speglas i litteraturens värld? Diskutera hur författare kan använda sina egna upplevelser i sina verk.
- Om du fick möjlighet att ställa en fråga till Hjalmar Gullberg om hans arbete och teman i "Död amazon", vad skulle det vara? Varför är just den frågan viktig för dig?

Aktivitet

Eleverna delas in i små grupper och får i uppgift att skapa en visuell representation av temat liv och död utifrån "Död amazon". De kan använda olika material som papper, färger, och collage för att illustrera sina tolkningar. Grupperna ska sedan presentera sina verk för klassen och förklara hur deras skapelser relaterar till textens teman. Aktiviteten syftar till att uppmuntra kreativitet och fördjupning i ämnet.

Exit-ticket

Frågor	Svar
1. Vilket budskap uppfattar du att "Död amazon" förmedlar?	Livets bräcklighet och dödens ofrånkomlighet.
2. Hur relaterar temat liv och död till dagens samhälle?	Genom att vi ständigt konfronteras med förlust och förändring.
3. Vilka litterära tekniker använder Gullberg?	Symbolik, metaforer och starka bilder.
4. Hur upplever du språket i texten?	Språket är poetiskt och tankeväckande, vilket skapar djup.
5. Vilka känslor väcker texten hos dig?	Reflektion och eftertänksamhet kring livets svårigheter.
6. Vad betyder "Amazon" i denna kontext?	En symbol för styrka och motståndskraft, men också sårbarhet.
7. Hur kan du koppla "Död amazon" till andra verk?	Många verk utforskar liknande teman om livets cykler.
8. Vilken del av texten berörde dig mest?	[Elevens val]

Hemuppgift

Som hemuppgift ska eleverna skriva en analys av ett valfritt avsnitt i "Död amazon", där de fokuserar på hur Gullberg framställer liv och död. Eleven ska inkludera egna reflektioner och koppla textanalysen till egna erfarenheter eller andra litterära verk. Hemuppgiften ska lämnas in vid nästa lektion och kan fungera som en komplettering för de som varit borta.

Citat

"Att leva är att lida; att överleva är att hitta mening i lidandet." – Friedrich Nietzsche (1889)

Detta citat kopplar an till lektionen genom att det belyser temana av liv och död, och hur litteraturen kan fungera som ett verktyg för att utforska och förstå våra egna upplevelser av lidande och mening.

Tags: [Lektion](#)